

Kontrol eta ebaluazio sistema

Elikadura osasungarria sustatzeko ekimenak abian jartzeko, neurri batzuk ezarri behar dira, eta beharrezkoa da neurri horien eraginkortasuna ebaluatzea (adibidez, elikagaien gatz, azukre eta gantzen pixkanakako murrizketa). Ezinbestekoa da monitorizatu beharreko parametroak identifikatzea eta horien jarraipena egitea Euskadiko Elikadura Osasungarri-rako Ekimen programan markatutako helburuak bete diren edo ez baloratzeko.

Bestalde, azken urteotan areagotu egin da kontsumitzaileek elikaduraren inguruan duten interesa. Elikadura industriak, berriz, ezaugarri nutrizional hobeak dituzten elikagai osasungarri berriak merkaturatuta erantzun dio interes horri. Bilakaera hori positiboa da, noski, baina baita aukera bat ere, industriak elikaduraren eta osasunaren gaineko alegazioak marketin tresna gisa erabiltzeko. Horregatik, ildo estrategiko honen xedea da merkaturatutako abian jartzea, bai eta programaren helburuen betetzearen eraginkortasuna ebaluatzen lagunduko duen zaintza-sistema bat ere.

16. PROIEKTUA

SUKALDE ZENTRALAK KONTRATATZEKO ORRIEN EGUNERATZEA ETA JARRAIPIEN PROGRAMA

Ikastetxeetako jangeletara jotzen duten haurrek eta gazteek instalazio horietan egiten dituzte urteko otorduen %20 guztira; beraz, argi dago garrantzitsua dela eskola menuak NAOS Estrategiaren adierazle eta gomendioetara egokitzea.

3. Proiektutik eratorritako hobekuntza eta ondorioek Hezkuntza Sailak sukalde zentralak kontratatzeke egiten dituen baldintza orrietan islada izatea programatzen da, berauei sendotasuna eta betekizun izaera emateko, eta ez gomendio izaera soilik.

Sukalde zentralak sare publikoko ikastetxeentzat zein itunpeko ikastetxeentzat lan egiten dutela kontuan izan behar da. Menuak itunpeko eskolen baldintzatzaile espezifikoetara arinki moldatzen badituzte ere, egia da antzekotasun handiak daudela. Hori dela eta, adostutako irizpideak ikastetxe publikoetara aplikatzea lortzeko itunpeko sarean eragina izango luke ere, ekintzaren efektua zabalduz.

Azterketan kontuan hartu beharreko alderdiak 3. Proiektuaren ondorioetatik eratorriak izan beharko lirarteke, baina alde zuzenetik lau dimentsio antzeman daitezke:

1. NAOS Estrategiak adierazten duen elikagai taldeen presentziaren inguruko gomendioak betetzea, bereziki fruta, barazki, arrain urdin eta arrautzei dagokionean.
2. Plateren prestaketa eta aurkezpenaren inguruko aholkuen zehaztasuna.

3. Jangeletako eta Sukalde Zentraletako langileei zuzendutako elikadura osasungarriaren inguruko oinarritzko formakuntza sartzeko aukera.
4. Jarraipen programa: zaintza programa espezifiko baten diseinua, kontratuak betetzen direla bermatzeko eta menu osasungarriren onarpen edo baztertze maila monitorizatzeke.

Helburu nagusiak

- Ikastetxeetan eskaintzen diren menuak Eusko Jaurlaritzaren elikadura politikarekin eta NAOS Estrategiarekin lerrokatuta egotea eta kontsumitzen direla bermatzea.
- Eskola-adineko biztanleen artean fruta eta barazki kontsumoa handitzea.

17. PROIEKTUA

ELIKAGAI ETIKETEN ETA NUTRIZIO-OSAERAREN ZAINZA

Elikagai “osasungarri” gero eta eskaera handiagoa dela-eta, euren produktuak birformulatzen eta gatz, trans koipe eta azukre “gutxiko” produktu-gamak edo glutenik, lakto-sarik eta abarrik gabeko produktu bereziak saltzen dituzte enpresek. Nolanahi ere, etiketak osagai baten kopuru jakin bat adierazteak ez du esan nahi produktuaren profil orokorra osasungarria dela.

Horregatik, lan espezifiko bat proposatzen da bi mailatan:

1. Produktuen nutrizio etiketan adierazitakoa egia dela zaintzea

Kontsumitzailearen osasuna babesteko, balizko iruzurrak saihesteko eta elikagaien osaera produktuaren etiketan adierazitakoarekin bat datorrela bermatzeko, zaintza programa berezi bat eratzea eta betetzea proposatzen da, egunero kontsumitzen diren produktuetan (oro har, ogia, esnekiak eta abar) eta gatz, azukre eta koipe “gutxiko” produktuetan arreta berezia jarrita. Helburua da benetako edukia Legeak ezarritakoarekin eta produktuaren etiketan adierazitakoarekin bat datorrela konprobatzea, saltokian ausazko azterketak eginda..

2. Elikagaien nutrizio osaera orokorraren joerak aztertzea

Elikagaien osaeraren errealitatea ezagutzeak herritarrei aztertutako elikagaien ezaugarrien inguruko informazioa ematea ahalbidetzen du. Horrekin batera, elikagaiak dieta osasungarri baterako egokiak diren edo ez aintzat hartuta sailkatzen, eta gatza, koipeak eta azukreak dituzten elikagaienak bezalako gai zehatzei buruzko lege esparruetan posizionatuta dauden organismo eskumendunentzako txostenak egiten laguntzen du.

Helburu nagusiak

- Herritarren artean produktu espezifikoaren kontsumoaren inguruko konfiantza sortzea.
- Egiazko informazioa bermatzea.

18. PROIEKTUA

ELIKAGAI BEREZIEN KONTSUMO OSASUNGARRI ETA ARDURATSUA

Gaur egun, jende askok -gazteek batez ere- kontsumitzen dituzten konplementu bitaminikoak, proteinoak eta abar, horrek osasunean eduki dezakeen eragina aintzat hartu gabe. Halakoak kontsumitzeko arrazoiak askotarikoak dira, nutrizionalak zein estetikoak, eta, askotan, ahaztu egiten zaigu dieta osasungarri eta orekatu batek ematen duela pertsona batek funtzionatzeko behar duen gutzia.

Erronka berri horri erantzuteko, kontrol eta kontzientziazio programa bat proposatzen da arazoaren bi arlotan:

1. Produktuaren eta horren etiketaren kontrola

Pertsonak eskuragarri izan dezaten elikagai hauen ezaugarri eta merkaturatzeari buruzko informazioa, zein erabilera egoki bat emateko gomendioak.

2. Kontzientziarioa komertzializazio eta preskripzio lekuetan

tokiko kirolarien bitartez eta produktu horien saltokietan edo halakoak erosteko gomendioak jasotzen diren lekuetan.

Helburuak

- Biztanleria-talde zehatzei zuzendutako produktu hauekin lotutako kontsumo ohiturak hobetzea.

